

Kies voor wetgeving met impact

Position paper ten behoeve van het rondetafelgesprek Omnibusvoorstel. Tweede Kamer, 23 april 2025

CNV Internationaal is de stichting van vakbond CNV, met leden in de gehele Nederlandse samenleving. We hebben langdurige relaties met onze vakbondspartners in productielanden. Hierdoor kan CNV Internationaal samen met vakbonden en (Nederlandse) bedrijven werken aan eerlijke handelsketens, bijvoorbeeld in de tuinbouw, de kledingindustrie of de mijnbouw.

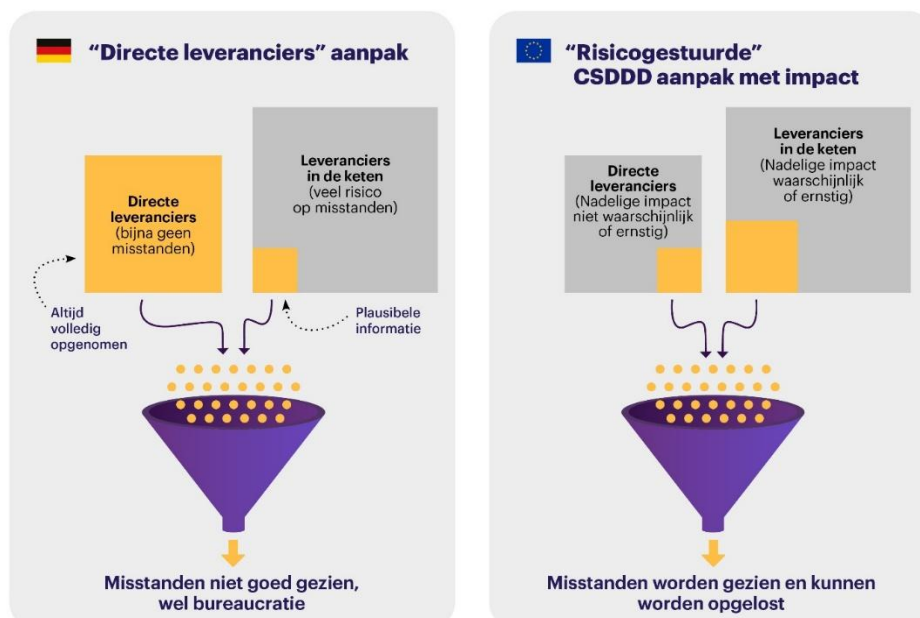
Met het Omnibus-voorstel van de Europese Commissie dreigt de CSDDD steeds verder af te wijken van de standaardwerkwijze van de OESO-richtlijnen waarmee tot nu toe gewerkt is. Niet voor niets roepen vakbonden, grote én kleine bedrijven in Nederland (zoals de [Amsterdamse Haven](#) of [verschillende kledingmerken](#)) en internationaal (zoals [Nestlé](#) of [Unilever](#)) op om de CSDDD te behouden. Onze oproep is: blijf vasthouden aan de standaarden waar vakbonden en bedrijven in Europa al jaren mee werken en resultaten boeken en pas de CSDDD niet aan.

1. Kies voor een risicogestuurde benadering in plaats van een bureaucratische benadering gericht op directe leveranciers

Misstanden zoals kinderarbeid in spinnerijen en dwangarbeid in mijnen komen vaak voor aan het begin van handelsketens. Het Omnibus-voorstel verplicht bedrijven om zich enkel op directe toeleveranciers te richten, in plaats van zich eerst te richten op waar de waarschijnlijkste of ernstige risico's op misstanden zitten.

De Duitse zorgplichtwet beperkt zich ook initieel tot controle bij de directe toeleverancier, net zoals het Omnibus-voorstel. Uit de ervaring met bedrijven in Duitsland blijkt dat deze benadering in de praktijk leidt tot meer bureaucratie: bedrijven besteden veel geld aan papieren controles, inclusief aan directe leveranciers, ook als daar redenen zijn om aan te nemen dat er geen risico is. De vraag is of dit nog wel de brede due-diligence wet is die de Wet Zorgplicht kinderarbeid moet vervangen.

In het Commissievoorstel worden bedrijven in de keten contractueel verplicht om gedragscode van hun afnemers over te nemen. Hiermee krijgen Nederlandse bedrijven weinig zicht op de risico's, maar zal het mkb wel meer regeldruk ervaren.

2. Zorg dat bedrijven kunnen leren van betrokkenen en regelmatige monitoring

Het Omnibus-voorstel van de Europese Commissie beperkt de momenten waarop stakeholders betrokken moeten worden, bijvoorbeeld bij de uitvoering en monitoring van actieplannen om ketenrisico's in kaart te brengen.

Cruciale informatie van lokale vakbonden en maatschappelijke organisaties, die vaak het beste zicht hebben op werkelijke omstandigheden in de keten, kan zo verloren gaan. Behalve dat er zo minder misstanden worden opgelost, brengt dit ook bedrijfsrisico's met zich mee. Minder consultatie betekent minder inzicht of maatregelen van het bedrijf wel werken, minder leereffecten en grotere kans op reputatieschade. De Commissie beoogt hiermee lastenverlichting, maar ondergraaft de kennisinfrastructuur waarop effectief risicomanagement rust.

Hoewel bedrijven nog steeds uit eigen beweging vakbonden in productielanden kunnen betrekken, zorgt een wettelijke bepaling dat vakbonden ook de ruimte krijgen om te reageren. Zeker in landen met een krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld is actieve betrokkenheid van lokale actoren onmisbaar voor effectieve risicobeheersing. De OESO-richtlijnen vragen daarom juist om stakeholders in het gehele proces en continue te consulteren.

3. Verminder de regeldruk door richtsnoeren en sectorale samenwerking

Wat is er dan wel nodig? Administratieve lasten en regeldruk verminderen gaat het effectiefst door heldere richtsnoeren voor de uitvoering en effectief flankerend beleid, zoals sectorale samenwerking. Bedrijven brengen gezamenlijk risico's in kaart, wat de uitvoering vergemakkelijkt. Het belang van sectorale samenwerking wordt ook erkend in het Commissievoorstel en daar zijn we blij mee. Het volgende is echter nog nodig.

- **Voorspelbaar beleid:** Steeds veranderende regelgeving maakt bedrijven onzeker in het aangaan van een sectorale samenwerking. Houd vast aan de CSDDD met haar risicogestuurde aanpak.
- **Sectorale samenwerking:** Ondersteun het sectorale samenwerkingsmodel van de SER en zorg dat dit breed toegankelijk wordt.
- **Europese aanpak:** De Europese Commissie heeft stappen gezet via het Corporate Sustainability Due Diligence helpdesk-voorstel, maar dit moet structureel worden uitgebreid, ingebed en beter worden afgestemd op de praktijk, bijvoorbeeld met Europese financiering.
- **Kennis in productielanden:** Voer een actieve dialoog met partners in productielanden over de doelstellingen van de richtlijn om nadelige effecten te mitigeren. CNV Internationaal werkt samen met Mondiaal FNV en Fair Wear aan het BOOST-programma waarin vakbonden en kledingproducenten worden geconsulteerd en getraind op aankomende wetgeving. Dit programma loopt in 2025 af, terwijl de invoering van de wetgeving met een jaar uitgesteld wordt. Als Nederland een betrouwbare handelspartner wil zijn, dan investeert het ook in kennis over onze wetgeving in de productielanden.